

Naziv kolegija	PANDEKTNO PRAVO	
Nositelj	Prof. dr. sc. Marko Petrak	
Nastavnik	Prof. dr. sc. Magdalena Apostolova Maršavelski	
Status kolegija (semestar i redoviti ili fakultativni)	I semestar, obvezni predmet (smjer: Građanskopravne i obiteljskopravna znanost)	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave (predavanja, vježbe, seminar i sl.)	predavanja	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	6	
Broj sati po semestru	15	
Ciljevi kolegija		
<p>Svrha predmeta <i>Pandektno pravo</i> jest prije svega produbljeni studij teorijskih osnova i temeljnih načela privatnog prava zajedničkim svim kontinentalnim europskim sustavima na osnovi općeg prava (<i>ius commune</i>), tj. recipiranog rimskog prava, s ciljem kritičkog preispitivanja rješenja sadržanih u pozitivnim građanskopravnim sustavima.</p> <p>Navedena disciplina u posljednje vrijeme doživljava svojevrsnu renesansu: najnoviji relevantni znanstveni pravac unutar europske (posebice njemačke) romanistike već se uvriježeno naziva <i>Neopandektistika</i>, jer je - u opreci spram gotovo isključive dominacije povijesnopravne metode u analizi rimskih pravnih vrela u 20. st. - iznova postavio u prvi plan dogmatskopravnu i komparativnopravnu analizu vrela pripadnih rimskoj pravnoj tradiciji kao zajedničkog nazivnika u stvaranju jedinstvenog europskog građanskopravnog sustava. Poznavanje navedene metode i načina analize svakako je od koristi poslijediplomskim studentima, kako bi na temelju već stečenih znanja iz rimskog i građanskog prava na kritički način – utemeljen na povijesnim, dogmatskim i komparativnim znanjima - mogli vrednovati nastojanja glede uspostave jedinstvenih europskih rješenja i njihove buduće primjene u RH.</p> <p>Pored navedene značajne uloge (neo)pandektističkog studija za buduću europsku privatnopravnu poredak, koja u znatnoj mjeri opravdava postojanje pandektističkog kolegija u nastavnom planu, nastava navedenog predmeta u hrvatskoj sredini trebala imati još jednu specifičnu funkciju. Kako je opće poznato, u RH ne postoji građanski zakonik, tj. građanskopravni poredak je uređen parcijalnim zakonima, pa stoga nije sustavno reguliran opći dio građanskog prava kao zajednički temelj svih ostalih građanskopravnih segmenata. Budući da se opći dio građanskog prava i danas u najvećoj mogućoj mjeri temelji na pandektističkim učenjima, studij navedenih učenja u relevantnoj mjeri produbljuje znanja poslijediplomskih studenata o povijesno-komparativnim osnovama i temeljnim načelima hrvatskog građanskopravnog poretka.</p>		
Sadržaj kolegija		
<p>I. Pojam i današnja važnost pandektnog prava.</p> <p>II. Razvoj pandektnog prava. Justinijanova kodifikacija (<i>Corpus iuris civilis</i>) kao temelj pandektnog prava. Pandektno pravo (recipirano rimsko pravo) kao europsko opće pravo (<i>ius commune</i>). Pandektno pravo i europski građanski zakonici. Pandektistika i moderna znanost privatnog prava. <i>Ius commune</i> i europski privatnopravni sustav.</p> <p>III. Pravni subjekti. Pravna i djelatna sposobnost. Fizičke osobe. Pravne osobe</p> <p>IV. Brak (<i>matrimonium</i>). Pojam, razvoj i temeljna obilježja. <i>Tutela</i> i <i>cura</i>.</p> <p>V. Stvari (<i>res</i>) kao objekti prava. Dioba stvari.</p> <p>VI. Posjed (<i>possessio</i>). Vrste, pravni učinci i zaštita posjeda.</p> <p>VII. Vlasništvo (<i>dominium, proprietas</i>). Pojam i razvoj privatnog vlasništva. Originarni i derivativni načini stjecanja. Zaštita vlasništva.</p> <p>VIII. Služnosti (<i>servitutes</i>) - pojam, pravila i vrste (<i>servitutes praediorum i servitutes personarum</i>). Zaštita služnosti.</p> <p>IX. Založno pravo. Pojam, karakteristike i povijesni razvoj. Vrste založnog</p>		

<p>prava (<i>fiducia, pignus i hypotheca</i>). Zaštita založnog prava.</p> <p>X. Pravni poslovi (<i>negotia</i>). Oblici i sadržaj pravnih poslova (<i>essentialia, naturalia i accidentalia negotii</i>). Nevaljanost pravnih poslova s posebnim osvrtom na mane volje.</p> <p>XI. Naknada štete. Kontraktna i deliktna odgovornost, pretpostavke za naknadu štete, stupnjevi krivnje (<i>dolus-culpa-casus</i>).</p> <p>XII. Obveze iz kontrakata. Realni kontrakti. Konsenzualni kontrakti s posebnim osvrtom na kupoprodaju (<i>emptio venditio</i>).</p> <p>XIII. Obveze iz kvazikontrakata (<i>negotiorum gestio. communitio incidens. condictiones sine causa</i>)</p> <p>XIV. Oporučno nasljedno pravo (razvoj oporuke, <i>testamenti factio activa i passiva</i>, supstitucije, kodicili). Legati. Fideikomisi.</p> <p>XV. Pojam i razvoj građanskog postupka u pandektnom pravu. Struktura, pokretanje i tijek parničnog postupka. Žalbeni postupak (<i>appellatio</i>). Ovršni postupak (<i>executio</i>).</p>
<p>Očekivani ishodi učenja</p> <p>Nakon uspješno savladanog predmeta, doktorand će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prosuditi na produbljen način povijesno-komparativne temelje suvremenog građanskog prava - kritički vrednovati u povijesnom i komparativnom kontekstu strukture i funkcije suvremenog građanskog prava i njegove primjene u RH. - ocijeniti važnost tradicijskih pravnih načela sa suvremeno građansko pravo - procijeniti značenje povijesnopravnih iskustava za današnji i budući razvoj građanskog prava u nacionalnom, europskom i globalnom kontekstu
<p>Opće (generičke) vještine</p> <p>Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će steći kompetencije koje će mu omogućiti povijesnih osnova i temeljnih načela privatnog prava zajedničkim svim kontinentalnim europskim sustavima na osnovi općeg prava (<i>ius commune</i>), tj. recipiranog rimskog prava, s ciljem kritičkog preispitivanja rješenja sadržanih u pozitivnim građanskopravnim sustavima.</p> <p>Stechene vještine omogućit će studentu da se na odgovarajući način služi relevantnim povijesnim i aktualnim pravnim izvorima u Europi u području građanskog prava u kontekstu njihova nastanka, razvoja i promjena.</p>
<p>Praćenje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i oblici provjere znanja</p> <p>Interaktivni oblik nastave – predavanja, diskusije i konzultacije.</p> <p>Znanje studenta provjerava se kroz usmeni ispit.</p>
<p>Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija</p> <p>Polaganje ispita.</p>
<p>Obveze studenata</p> <p>Pohađanje nastave, polaganje ispita</p>
<p>Obvezna literatura</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stein, Rimsko pravo i Europa. Povijest jedne pravne kulture, Zagreb, 2007 2. Zimmermann, R., Roman Law and European Legal Unity, u: A.S. Hartkamp, M.W. Hesselink et al. (eds.), Towards a European Civil Code, 1994, str. 65. i sl. 3. Knütel, R., <i>Ius commune</i> und römisches Recht vor Gerichten der Europäischen Union, Juristische Schulung, 1996., str. 768 i sl.
<p>Osnovna izborna literatura</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egersdorfer, A., Predavanja o Pandektama, I-III, Zagreb 1915 -17. 2. Kreller, H., Römisches Recht II. Grundlehren des Gemeinen Rechts. Romanistische Einführung in das geltende Privatrecht,

Wien, 1950.

3. Carbonnier, J., *Usus hodiernus Pandectarum*, in: Festschrift für I. Zajtay, Tübingen, 1982., str. 107 i sl.

4. Zimmermann, R., *Usus hodiernus Pandectarum*, in: Reiner Schulze (Hg.), Europäische Rechts- und Verfassungsgeschichte, Ergebnisse und Perspektiven der Forschung, 1991, str. 61. i sl..

5. Knütel, R., Rechtseinheit in Europa und römisches Recht, Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (1994.) str. 244. i sl.

6. Labruna, L., *Ius europaeum commune*. Matrici romanistiche del diritto attuale, Napoli, 1999.

7. Zimmermann, R., Roman Law, Contemporary Law, European Law. The Civilian Tradition Today, Oxford, 2001.

8. Hamza, G., Die Entwicklung des Privatrechts auf römischrechtlicher Grundlage, Budapest, 2003.